

دستور زبان فارسی و آیین نگارش و ویرایش

ألف و صدوین: مائده سهل الدين

ویژه داوطلبان آزمون‌های استخدامی

سرشناسه: سهل‌الدین، مائده، ۱۳۷۰

عنوان و نام پدیدآور: دستور زبان فارسی و آیین نگارش و ویرایش: ویژه داوطلبان آزمون‌های استخدامی/ تألیف و

تدوین: مائده سهل‌الدین

مشخصات نشر: تهران، آرسا، ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۱۳۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۲۱۱-۷-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع: فارسی - دستور - راهنمای آموزشی

موضوع: فارسی - دستور - آزمون‌ها و تمرین‌ها

موضوع: نگارش علمی و فنی - مسائل، تمرین‌ها و غیره

موضوع: نگارش علمی و فنی - راهنمای آموزشی

رده بندی شنگر: ۱۳۹۷ ۱۳۹۵/س/۲۶۹۳ PIR

رده‌بندی دری: ۴۵/۰۷۶ فا ۴

شماره کتابشناسی ملی: ۵۰۴۶۹۰

انتشارات: آرسا

ناظر فنی: مینا یوسف‌خانی

چاپ اول: سال ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

صفحه آرائی: عطیه محسنی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۲۱۱-۷-۳

قیمت: ۱۷۰۰۰۰ ریال

آدرس: تهران - میدان فاطمی - ابتدای خیابان جویبار - پلاک ۵۲

تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۵۹۴۴۷

کلیه حقوق چاپ و نشر این اثر محفوظ است. هرگونه عرضه و یا پخش کتاب به صورت (تصویری، الکترونیکی، نوشتاری) کلاً یا جزاً بدون اجازه ناشر ممنوع و موجب پیگرد قانونی قرار می‌گیرد.

پیشگفتار

زبان مهم‌ترین ابزار انتقال معنا و برقراری ارتباط است و هر انسان از بدو یادگیری تکلم در سنین نوزادی، به زبان وطن خود یا همان زبان مادری سخن می‌گوید و ناخودآگاه قواعد دستوری آن را نیز فرا می‌گیرد و به کار می‌بندد؛ اما گاه در صورت نوشتاری زبان معیار، لغزش‌های زبانی و املایی رخ می‌دهد؛ بر این اساس نظام آموزشی تمام کشورها، پس از ورود کودک به مدرسه، سعی در آموزش علمی، استاندارد و مدون قواعد دستوری و نگارشی - ویرایشی زبان مادری به آن‌ها دارند. بدیهی است که خوانندگان این کتاب نیز مطالب مذکور را در فضای علمی و دانشگاهی تا حدی فرا گرفته‌اند، اما به علت نارسایی محتوایی و فقدان نظام مدون و منطقی تعلیم دستور زبان در اکثر کتب کمک‌آموزشی، سعی داریم که نکات مورد نیاز را به صورت موجز، رسا و دارای ساختار مدون علمی، جهت آمادگی خوانندگان محترم برای شرکت در آزمون‌های استخدامی بیان کنیم.

کتابی که در دست دارید، حاوی دو بخش آموزش نکات دستوری و ویرایشی است. در بخش نخست، مباحث دستوری، با توجه به بسامد محتوایی سوالات ادبیات فارسی آزمون‌های استخدامی، همراه با ارائه نکات کلیدی، در پنج فصل بیان شده است. بخش دوم به شرح نکات ویرایشی اختصاص دارد که خود، به دو قسمت شرح «علائم نگارشی» و «فرهنگ دست‌نویسی» (املا و ساختار صرفی و نحوی صحیح کلمات و جملات) تقسیم می‌شود. در پایان هر بخش نیز محث «خودآزمایی» به ارائه سوالات آزمون‌های استخدامی و کارشناسی ارشد ادبیات فارسی اساساً با سطح کیفی سوالات آزمون‌های استخدامی پرداخته است.

در پایان لازم می‌دانم که از تلاش‌های شایسته‌ی جناب آقای ولی‌الله علی‌دوست و اعتماد نشر آرسا به این حقیر کمال امتنان و تشکر را بنمایم. امید است که شاهد موفقیت خوانندگان این کتاب - که متعلق به قشر فرهیخته و فرهنگ‌دوست کشور هستند - در آزمون‌های استخدامی و سایر مراحل زندگی باشیم.

مأنده سهل‌الدین

بهمن ماه ۱۳۹۶

فهرست مطالب

۹	فصل اول: مقدمات و تعاریف:
۱۰	۱. زبان
۱۰	۱-۲. زبان فارسی
۱۱	۱-۳. خط فارسی
۱۱	۱-۴. الفبای فارسی
۱۱	۱-۵. واج های ریانی
۱۱	۱-۵ واج
۱۲	هجاء
۱۲	۱-۲-۵ تکواژ
۱۴	۱-۳-۵ واژه
۱۵	۱-۴-۵ گروه
۱۵	۱-۵-۵ جمله
۱۵	۱-۶-۵ جمله مستقل
۱۶	آزمون
۱۷	فصل دوم: اسم
۱۹	۱. تعریف و ویژگی های اسم:
۱۹	۱-۱ وابسته پذیری
۱۹	۱-۱-۱ وابسته های پیشین
۲۰	۱-۱-۲ وابسته های پسین
۲۵	۱-۱-۳ وابسته وابسته
۲۶	۱-۲ معرفه/ نکره بودن
۲۶	۱-۳ ساخت واژه
۲۶	۱-۳-۱ ساده
۲۷	۱-۳-۲ مشتق
۲۷	۱-۳-۳ مرکب
۲۷	۱-۳-۴ مشتق مرکب
۲۸	۱-۴ نقش پذیری
۲۸	۱-۴-۱ نقش های اصلی

۳۰	۱-۴-۲ نقش‌های تبعی
۳۱	۱-۴-۳ نقش‌های وابسته
۳۱	۲. اتباع
۳۱	۳. ضمیر
۳۳	آزمون
۴۱	فصل سوم: فعل
۴۳	تعریف و ویژگی‌های فعل:
۴۳	۱. شخص
۴۳	۲. زمان
۴۴	۳. گذر
۴۴	۱-۳ گذرا به معلول
۴۴	۲-۳ گذرا به متمم
۴۴	۳-۳ گذرا به مسند
۴۴	۴-۳ گذرا به مفعول و متمم
۴۴	۵-۳ گذرا به مفعول و مسند
۴۵	۴. معلوم و مجهول
۴۵	۵. وجه
۴۵	۱-۵ اخباری
۴۵	۲-۵ التزامی
۴۵	۳-۵ امری
۴۵	۴-۵ وصفی
۴۵	۵-۵ وجه مصدری
۴۶	۶. ساخت فعل
۴۶	۱-۶ ساده
۴۶	۲-۶ پیشوندی
۴۶	۳-۶ مرکب
۴۸	آزمون
۵۳	فصل چهارم: قید
۵۵	تعریف و انواع قید
۵۵	۱. تقسیم‌بندی بر اساس ساختار
۵۵	۲. تقسیم‌بندی بر اساس مفهوم
۵۸	آزمون
۶۳	فصل پنجم: جمله و شبه‌جمله و دستور تاریخی
۶۵	۱. تعریف جمله و انواع آن

۶۵	۱-۱ جمله از حیث چگونگی بیان
۶۵	۱-۲ جمله از حیث ساختمان
۶۷	تنازع
۶۷	۱-۳ جمله از حیث استقلال مفهوم
۶۸	۱-۴ جمله معترضه
۶۸	۱-۵ جمله از حیث مفهوم
۶۸	۱-۶ جمله از حیث ساختار نحوی
۶۹	۱-۷ جمله‌های استثنایی
۷۱	۲. حذف اجزای جمله
۷۳	۳. شبه جمله
۷۴	۴. دستور تاریخی
۷۹	آزمون
	آیین نگارش و ویرایش
۸۷	فصل ششم: آیین نگارش و ویرایش
۸۹	مقدمه
۸۹	۱. ویرایش
۹۰	۲. علایم نگارشی
۹۰	۱-۲ نقطه
۹۰	۲-۲ ویرگول
۹۱	۲-۳ نقطه ویرگول
۹۱	۲-۴ دو نقطه
۹۲	۲-۵ نشانه پرسش
۹۲	۲-۶ نشانه تعجب
۹۲	۲-۷ سه نقطه
۹۳	۲-۸ پرانتز یا کمانک
۹۳	۲-۹ فلاب
۹۳	۲-۱۰ خط فاصله
۹۴	۲-۱۱ خط مورب
۹۴	۲-۱۲ گیومه
۹۴	۲-۱۳ پیکان یا فلش
۹۵	۳. فرهنگ دست‌نویسی
۱۲۵	آزمون